

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

فرایند تصمیم‌گیری مراقبین عضو خانواده در باره انتقال سالمند
مبتلا به بیماری مزمن به خانه سالمندان: طراحی مدل

رساله دکتری پرستاری

استاد راهنما: دکتر حمید پیروی

استاد مشاور: دکتر سودابه جولایی

دانشجو: حامد مرتضوی

اسفند ماه ۱۳۹۱

چکیده:

زمینه: با افزایش تعداد افراد سالمند در جامعه ایران، نقش خانه‌های سالمندان برای فراهم نمودن مراقبت پرننگ‌تر می‌شود. افراد سالمندی که دارای بیماری مزمن هستند اغلب برای عملکردهای خود نیاز به مراقبت‌های طولانی‌مدت دارند. اغلب مراقبین عضو خانواده در تصمیم‌گیری برای ارائه چنین مراقبت‌هایی مشارکت دارند. گاهی اوقات بستری کردن سالمند در خانه سالمندان اجتناب‌ناپذیر است که خود تأثیراتی بر سالمند و اعضای خانواده او می‌گذارد. این رساله حاصل مطالعه‌ای کیفی است که با هدف تبیین فرایند تصمیم‌گیری مراقبین عضو خانواده درباره انتقال سالمند مبتلا به بیماری مزمن به خانه سالمندان و عرضه یک مدل کاربردی برای این فرایند انجام شد.

روش: مطالعه حاضر به روش نظریه‌بسترزاد انجام شد. محیط انجام مطالعه چهار خانه سالمندان زیر نظر سازمان بهزیستی بود. بیست و شش شرکت‌کننده از طریق نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و بر اساس کدها و طبقات پدیدار شده از مصاحبه‌های اولیه، جمع‌آوری داده به روش نمونه‌گیری نظری انجام شد. سرانجام اشباع نظری براساس منطق حاکم بر تحلیل نظریه‌بسترزاد حاصل گردید. داده‌ها در طی سال ۱۳۸۹ تا سال ۱۳۹۱ از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند جمع‌آوری و تحلیل شد. تمامی مصاحبه‌ها ضبط و کلمه به کلمه بازنویسی شد و همزمان تحلیل مقایسه‌ای مداوم براساس رویکرد استراوس و کوربین (۱۹۹۸) انجام شد.

یافته‌ها: پنج طبقه اصلی از داده‌ها ظاهر شد: "اجتناب‌ناپذیری مراقبت"، "ظهور بی‌ثباتی در خانواده"، "رسیدن به بن‌بست"، "تصمیم‌سازی" و "انتقال" بودند. متغیر مرکزی "در جستجوی ثبات" با تمام طبقات ارتباط داشت و در تمام مراحل فرایند تصمیم‌گیری مکرراً ظاهر شد. براساس نظریه حاصل از مطالعه و با تأکید بر اجزای آن، مدل حمایت از فرایند تصمیم‌گیری مراقبین تدوین شد.

نتیجه‌گیری: تصمیم‌گیری اعضای خانواده برای انتقال سالمند به خانه سالمندان پدیده‌ای چالش‌برانگیز است. در فرهنگ ایران نسبت به انتقال سالمند به خانه سالمندان مقاومت وجود دارد و بدیهی است، این ارزش‌های فرهنگی می‌تواند هم بر کیفیت زندگی سالمند و هم اعضای خانواده‌اش تأثیر مثبت و منفی داشته باشد. مراقبان عضو خانواده به حمایت رسمی از سوی نظام‌های عرضه‌کننده خدمات سلامتی نیاز دارند. عدم عرضه چنین حمایت‌هایی سبب ایجاد پریشانی و آسیب به خانواده به‌عنوان واحد اساسی جامعه می‌شود. درک این چالش‌ها به اعضای تیم عرضه‌کننده خدمات سلامتی در فراهم کردن برنامه‌های حمایتی مشاوره‌ای برای بهبود کیفیت زندگی سالمند و خانواده براساس ارزش‌های فرهنگی کمک می‌کند. توجه به نگرش جامعه درباره مراقبت از فرد سالمند در خانه سالمندان نیز باید در کانون توجه مسئولین قرار گیرد.

کلید واژه‌ها: مراقبین عضو خانواده، فرد سالمند، خانه سالمندان، تصمیم‌گیری، بیماری مزمن

Tehran University of Medical Sciences

Faculty of Nursing and Midwifery

PhD Nursing Thesis

**"The process of family caregivers decision making on placement of the
elders with chronic disease in elderly homes: Model Design"**

Supervisor: Dr Hamid Peyrovi

Advisor: Dr Soodabeh Joolae

Student: Hamed Mortazavi

March 2013

Abstract

Background

With the growing number of elderly people in the Iranian society, the role of nursing homes in providing care is highlighted. The elderly who suffer from chronic diseases often are functionally dependent on others and need long-time care. Most family-member caregivers participate in decision-making about taking care of their elderly. Sometimes, elderly hospitalization in nursing home is inevitable, and this affects elderly and his/her family members. This monograph reports a study to gain understanding of the process of family caregivers' decision-making on the placement of the elders with chronic disease in nursing homes.

Method

The present study was conducted during 2010 to 2012 using the grounded theory approach. The study setting included four nursing homes affiliated to the Iran Welfare Organization. At the beginning of the study we recruited the participants using the purposive sampling strategy; thereafter, i.e. after primary data analysis, we shifted to the theoretical sampling. The data collection strategy was the semi-structured interview. All the recorded interviews were transcribed verbatim and simultaneously analyzed using the constant comparative analysis according to the Strauss and Corbin (1998) approach. Finally, theoretical saturation as established by the logics of the grounded theory analysis was achieved.

Findings

Totally, 26 participants participated in the study. Five categories emerged from the data: "inevitable care," "instability in the family," "reaching a deadlock "decision making," and "Transfer". The core variable in search of stability was related to all major categories. This concept appeared frequently in the data during all stages of the process. A practical model, supporting caregivers in the decision-making process, was established for empowering caregivers.

Conclusion

Family members' decision to put their elderly people in a nursing home is a challenging phenomenon. Iranian culture is resistant to transferring elderly people to nursing homes. Obviously, these cultural values affect the quality of life of both the elderly people and his/her family members and can have both positive and negative effects on people quality of life. It is necessary to provide formal support of family members by the healthcare system. Failure to do so damages the families and consequently societies and makes them vulnerable to distress. Understanding the challenges family members experience in this situation helps healthcare team members to provide supportive, consultative programs to improve both families' and elderly people's quality of life while considering cultural values. It is also important to modify the attitudes of the society regarding providing care to elderly people in nursing homes.

Keywords: Family caregiver, Elderly people, Nursing home, Decision-making, Chronic disease.